

Aðgerðaáætlun með lýðræðisstefnu Reykjavíkurborgar

2021-2024

Eftirfarandi aðgerðir hafa verið valdar til að styðja við framgang stefnunnar næstu þrjú ár og eru þær á ábyrgð mismunandi fagsviða eða skrifstofa borgarinnar en mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa heldur utan um innleiðingu. Aðgerðir verði endurskoðar reglulega og undir lok árs 2024 verði tilbúin til afgreiðslu ný heildstæð aðgerðaáætlun sem byggir á meginmarkmiðum og áherslum lýðræðisstefnunnar.

1. Lýðræðisáttaviti Reykjavíkurborgar

Aðgerð: Mótaður verði lýðræðisáttaviti og birtur á aðgengilegan hátt sem nýtist sem stuðningur við samráð og vegvísir fyrir íbúa. Lýðræðisáttavittinn verði mikilvægt verkfæri við upplýsingamiðlun og fræðslu gagnvart íbúum, stjórnvöldum og kjörnum fulltrúum. Um er að ræða verkfæri sem sýni fram á valkosti fyrir samráðsleiðir og hvernig þær virka þannig að hægt verði að velja réttar leiðir sem henta hverju málefni fyrir sig. Lýðræðisáttaviti verði innleiddur í verkferla borgarinnar þannig að ákvörðun um samráðsferla sé ætíð hluti af stefnumótun og stærri ákvörðunum.

Markmið: Aukið gegnsæi um leiðir til áhrifa fyrir íbúa auk stuðnings við starfsfólk og kjörna fulltrúa sem valdeflir og eykur öryggi í kringum samráð. Með þessu verði vinnubrögð um samráð enn markvissari og samræmdari sem sé til þess fallið að auka samráð og gæði þess almennt.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

2. Útgáfa á námsefni á íslensku og ensku

Aðgerð: Útgáfa á námsefni sem fjallar um mikilvægi þess að vera virkur í samfélagi með yfirferð yfir hin ýmsu tækifæri til þátttöku. Efnið yrði hugsað sem námsefni fyrir unglíngastig grunnskóla og verði einnig þýtt yfir á ensku. Sú útgáfa gæti einnig reynst gagnlegur inngangur fyrir þá sem eru að kynna íslenskri samfélagsgerð.

Markmið: Ná til og fræða hópa sem rannsóknir sýna að taka síður þátt í lýðræðislegum ferlum.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við Skóla- og frístundasvið

3. Útgáfa á fræðslumyndbandi á íslensku og ensku um leiðir til lýðræðislegrar þátttöku

Aðgerð: Útgáfa á myndbandi þar sem leitast verður við að kynna lýðræði og leiðir til þátttöku á myndrænan og aðgengilegan hátt til að birta á samfélagsmiðlum og ýmsum vefsíðum.

Markmið: Ná til og fræða hópa sem rannsóknir sýna að taka síður þátt í lýðræðislegum ferlum.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við samskiptateymi Reykjavíkurborgar

4. Borgaraping

Aðgerð: Haldin verði borgaraping a.m.k. árlega með borgarstjórn og borgarbúum þar sem fram fer samtal um mismunandi málaflokka.

Markmið: Að íbúar hafi beinni tengsl við borgarstjórn og tækifæri til þess að eiga samtal við kjörna fulltrúa um það sem skiptir þá máli.

Ábyrgð: Skrifstofa borgarstjórnar og Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

Tengist mælanlegu markmiði 7

5. Lýðræðishátíð unga fólksins

Aðgerð: Samstarf um og þátttaka í lýðræðishátíð unga fólksins á hverju ári. Kennurum og nemendum boðið að taka þátt í lýðræðishátíð þar sem fram fer fræðsla um samfélagsþátttöku og víðtækt samtal um samfélagsmál og lýðræði.

Markmið: Auka áhuga ungs fólks á samfélagsþátttöku og kynna fyrir ungu fólki tækifæri til þátttöku sem eru til staðar í íslensku samfélagi.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við Skóla- og frístundasvið.

6. Íbúakviðdómur

Aðgerð: Próa aðferð til sáttamiðlunar. Tilraunaverkefni um íbúakviðdóm (citizen jury) þar sem leitað yrði til háskólasamfélagsins um samstarf. Mótuð verði gegnsæ umgjörð um hvenær aðferðin eigi við, hvenær ekki og hvað þurfi til. Árangur verður metinn að verkefninu loknu.

Markmið: Upplýsa og fræða um ólík sjónarmið og ná fram samtali milli ólíkra sjónarmiða um álitamál í samfélaginu með það að markmiði að finna farsæla niðurstöður í ágreiningsmálum.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við skrifstofu borgarstjórnar

7. Borgarkannanir

Aðgerð: Próa borgarkönnun til að auka aðkomu íbúa að stefnumótun í veigamiklum málum sem varða almannahag. Aðferðin yrði notuð til að kalla eftir afstöðu borgarbúa annaðhvort í heild eða innan hverfa borgarinnar til hinna ýmsu mála. Leitað yrði til háskólasamfélagsins um samstarf um verkefnið. Mótuð verði gegnsæ umgjörð um verkefnið. Um er að ræða þróunarverkefni og sérstaklega yrði horft til þess að nota stafrænar leiðir.

Markmið: Bæta gæði ákvarðanatöku og auka sátt um ákvarðanatöku. Fá fram vísbendingar um vilja borgarbúa, eftir svæðum og hópum.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við þjónustu- og nýsköpunarsvið

8. Þátttaka í Hverfið mitt

Aðgerð: Unnið verði með skólum, ungmennaráðum, notendaráðum, þjónustumiðstöðvum og félagsmiðstöðvum eldri borgara að aukinni þátttöku í Hverfið mitt.

Markmið: Auka þátttöku í Hverfið mitt.

Ábyrgð: Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa í samstarfi við þjónustumiðstöðvar og grunnskóla Reykjavíkur

Tengist mælanlegum markmiðum 2 og 3.

9. Opín fjármál Reykjavíkurborgar

Aðgerð: Unnið verði að frekari þróun á opnu bókhaldi, birtingu fjárhagslegra upplýsinga og lykiltalna úr rekstri. Með þeim hætti verður óskum íbúa og fyrirtækja um gott aðgengi að upplýsingum um rekstur og fjárhag Reykjavíkurborgar mætt. Áfram verður lögð áhersla á myndræna framsetningu gagna og unnið að því að gera hana enn skýrari. Með því móti verður áherslan sett á auðlesid tungumál í framsetningu á fjármálum Reykjavíkurborgar. Leitað verði leiða til að upplýsingar verði uppfærðar nær rauntíma og gengið lengra en nú er í að veita upplýsingar um einstaka útgjaldaliði.

Markmið: Aukið gegnsæi í fjármálum og þekking á skiptingu og nýtingu fjármuna.

Ábyrgð: Fjármála- og áhættustýringarsvið

10. Þróun á mælaborði borgarbúa

Aðgerð: Unnið verður að frekari þróun á birtingu nytsamlegra upplýsinga um starfsemi borgarinnar og þær gerðar aðgengilegar í mælaborði borgarbúa. Áhersla verði lögð á sjálfvirkni og rauntímaupplýsingar sem nýtast íbúum og fyrirtækjum borgarinnar og leitað eftir áhuga þeirra í þeim efnum. Þá verði áhersla á þróun og birtingu lykiltalna og mælikvarða úr starfseminni, m.a. með hliðsjón af innleiðingu borgarinnar á samræmdum ISO stöðlum fyrir sjálfbærar borgir í samvinnu við WCCD. Auk þess verði unnið í aðgengilegri framsetningu.

Markmið: Aukin upplýsingagjöf um starfsemi borgarinnar.

Ábyrgð: Fjármála- og áhættustýringarsvið í samstarfi við Þjónustu- og nýsköpunarsvið

11. Lýðræði á vinnustöðum borgarinnar

Aðgerð: Kannað verði hvort starfsfólk Reykjavíkurborgar upplifi sig hafa áhrif á sitt nánasta vinnuumhverfi með spurningu í könnun meðal starfsfólks. Skoðað verði hversu stór hluti starfsstaða borgarinnar hefur sett sér mælanleg markmið og uppfærir reglulega aðgerðaráætlun í samtali stjórnenda og starfsfólks út frá leiðarljósum mannauðsstefnunnar í samræmi við niðurstöður kannanna.

Markmið: Auka lýðræði í vinnuumhverfi starfsstaða borgarinnar.

Ábyrgð: Mannauðs- og starfsumhverfissvið

Tengist mælanlegum markmiðum 17 og 18

12. Aðgengilegra samráð í skipulagsmálum

Aðgerð: Taka í notkun hönnunartól á netinu til þess að bjóða upp á myndrænar lausnir við samráð í skipulagsmálum.

Markmið: Aukið og aðgengilegra samráð í skipulagsmálum Reykjavíkurborgar.

Ábyrgð: Umhverfis- og skipulagssvið

13. Bætt upplýsingagjöf vegna framkvæmda og skipulagsbreytinga

Aðgerð: Ferlar uppfærðir og innleiddar rafrænar tilkynningar vegna fyrirhugaðra framkvæmda og skipulagsbreytinga í nærumhverfi.

Markmið: Betri yfirsýn íbúa, aukin tækifæri íbúa til að hafa áhrif á sitt nærumhverfi og aukin sátt um framkvæmdir og skipulagsbreytingar

Ábyrgð: Umhverfis- og skipulagssvið

14. Samræma og einfalda viðmót íbúa þegar kemur að lýðræði og samráði

Aðgerð: Skapa heildræna hugbúnaðarlausn vegna samráðs og þátttöku íbúa. Borgin noti eina samráðsgátt og samræmt ferli fyrir allt samráð um stefnumótun og stærri ákvarðanir. Endurskoða þjónustuferla að baki gáttunum, einfalda viðmót, auka skilvirkni og samhæfingu.

Markmið: Einfalda ásýnd og viðmót lýðræðisgátta til að auðvelda íbúum þátttöku með einfaldri leið inn í kerfið, notendamiðaðri þjónustu og aukinni skilvirkni.

Ábyrgð: Starfshópur skipaður fulltrúum Mannréttinda- og lýðræðissskrifstofu/ Þjónustu- og nýsköpunarsviðs / Umhverfis- og skipulagssviðs

15. Gagnsjá Reykjavíkur

Aðgerð: Þróa og innleiða Gagnsjá sem mun auka gagnsæi í stjórnkerfi Reykjavíkurborgar. Með Gagnsjá stígi borgin skref til enn ítarlegri upplýsingamiðlun við íbúa borgarinnar. Þar verði meðal annars á einfaldan hátt hægt að sjá stöðu mála og yfirlit yfir mál ásamt fylgigögnum og tengingu við skyld mál. Gögn verði véllæsileg og þannig auðvelt að finna efni þeirra í leitarvélum.

Markmið: Auka gagnsæi með því að bæta aðgengi íbúa að upplýsingum úr stjórnsýslu Reykjavíkurborgar. Íbúar, kjörnir fulltrúar og starfsfólk geti með einföldum hætti nálgast yfirlit yfir mál sem eru í vinnslu og séð feril þeirra í gegnum stjórnkerfið. Gagnsjá mun bjóða upp á betri yfirsýn og rekjanleika mála.

Ábyrgð: Þjónustu- og nýsköpunarsvið

16. Lýðræði í skóla- og frístundastarfi

Aðgerð: Sett verður saman áætlun yfir verkefni sem auka lýðræðislega virkni, efla lýðræðisvitund og gagnrýna hugsun barna og ungmenna í skóla- og frístundastarfi. Áhersla verður lögð á að nemendur eigi fulltrúa í öllum skólaráðum, að það séu virk nemendafélög í öllum grunnskólum og nemendaping haldin reglulega. Einnig er stefnt að því að fjölga barnaráðum í frístundaheimilum og auka enn frekar samstarf unglingaráða og nemendafélaga. Samhliða verður unnið að því að auka þekkingu barna á Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna. Ennfremur er stefnt að því á skóla- og frístundasviði að fjölga Réttindaskólum og Réttindafrístund í samræmi við hugmyndafræði Unicef.

Markmið: Aukin lýðræðisleg virkni og lýðræðisvitund nemenda í skóla- og frístundastarfi og að þau fái til þess viðeigandi stuðning og fræðslu.

Ábyrgð: Skóla- og frístundasvið

Tengist mælanlegum markmiðum 11-16

Mælanleg markmið lýðræðisstefnu Reykjavíkurborgar

2021-2024

Eftirfarandi markmið gera okkur kleift að fylgjast með árangri og framgangi stefnu og aðgerða. Markmiðin miða að framgangi stefnunnar næstu þrjú ár og eru þær á ábyrgð mismunandi fagsviða og skrifstofa borgarinnar en mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa heldur utan um innleiðingu.

	Mælanleg markmið	Ábyrgð	Staða	Æskileg staða í árslok 2024	Uppruni mælinga
1.	Kosningabátttaka í Hverfið mitt	MAR*	12,55% (2019)	14,5%	Innskráning í Hverfið mitt
2.	Kosningabátttaka 15-25 ára í Hverfið mitt	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Innskráning í Hverfið mitt
3.	Kosningabátttaka 61 árs og eldri í Hverfið mitt	MAR*	6,8	8,5%	Innskráning í Hverfið mitt
4.	Ánægja hugmyndahöfunda með samstarf, eftirfylgni og upplýsingagjöf í tengslum við Hverfið mitt	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Viðhorfskönnun til hugmyndahöfunda
5.	Fjöldi íbúa sem hafa einhverja reynslu af íbúasamráði sl. 3 ár	MAR*	46,5% (2017)	55%	Þjónustukönnun Reykjavíkurborgar

6.	Fjöldi fólks sem farið hefur á íbúafund	MAR*	13,9% (2017)	17%	Þjónustukönnun RVK
7.	Ánægja þátttakenda með íbúáþing	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Könnun í lok hvers fundar
8.	Vitneskja borgarbúa um tilvist íbúaráða	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Þjónustukönnun
9.	Þátttaka íbúa í starfsemi íbúaráðsins í sínu hverfi (mætt / fylgst með streymi / innsend mál)	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Þjónustukönnun
10.	Ánægja íbúa sem hafa tekið þátt með íbúaráð	MAR*	Ný mæling	Aukning milli ára	Þjónustukönnun
11.	Nemendur eigi fulltrúa í öllum skólaráðum	SFS*	95%	100%	Spurningavagn stjórnenda SFS*
12.	Nemendafélög séu virk í öllum grunnskólum	SFS*	Ný mæling	Aukning milli ára	Spurningavagn stjórnenda SFS*
13.	Nemendaping eru haldin reglulega	SFS*	Ný mæling	Aukning milli ára	Spurningavagn stjórnenda SFS*

14.	Fjölga barnaráðum í frístundaheimilum	SFS*	36%	75%	Spurningavagn stjórnenda SFS*
15.	Auka þekkingu barna á Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna	SFS*	52%	75%	Rannsóknir og greining
16.	Fjölga Réttindaskólum og Réttindafrístund Unicef (161 starfsstöð)	SFS*	27 ferli lokið eða ferli hafið	36 ferli lokið	Samantekt SFS*
17.	Hlutfall starfsfólks Reykjavíkurborgar sem upplifir að það geti haft áhrif á starfsumhverfi sitt	MOS*	Ný mæling	Aukning milli ára	Könnun meðal starfsfólks
18.	Hlutfall starfsstaða sem sett hafa mælanleg markmið og aðgerðaráætlun	MOS*	Ný mæling	Aukning milli ára	Könnun meðal starfsfólks
19.	Ábendingavefur - Svarhlutfall innan 48 klst	ÞON*	Ný mæling	Aukning milli ára	Samantekin gögn mánaðarlega úr ábendingavef

20.	Ánægja íbúa með ferlið við úrlausnir erinda í ábendingavefinn	ÞON*	Ný mæling	Aukning milli ára	Eftirfylgnikönnun við notendur
21.	Ánægja íbúa með niðurstöðu við úrlausnir erinda í ábendingavef	ÞON*	Ný mæling	Aukning milli ára	Eftirfylgnikönnun við notendur
22.	Hlutfall borgarbúa sem þekkir ábendingavefinn	ÞON*	Ný mæling	Aukning milli ára	Þjónustukönnun Reykjavíkurborgar

*ÞON - Þjónustu- og nýsköpunarsvið

*MAR – Mannréttinda- og lýðræðisskrifstofa

*SFS – Skóla- og frístundasvið

*MOS – Mannauðs- og starfsumhverfissvið